

Dosarul nr. 2ra-1877/18

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul central- (judecător Andrei Mocanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău - (judecători Maria Guzun, Virgiliu Buhnaci, Liuba Pruteanu)

Î N C H E I E R E

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valentin Brînză, Vasile Brînză,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valentin Brînză, Vasile
Brînză împotriva Cooperativei Agricole de Producție „Basarabia” cu privire la repararea
prejudiciului cauzat prin ocuparea terenurilor agricole și încasarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins
apelul declarat de Valentin Brînză, Vasile Brînză și menținută hotărârea din 01 august 2017
a Judecătoriei Anenii Noi, sediul central,

c o n s t a t ă:

La data de 21 februarie 2017, Valentin Brînză și Vasile Brînză au depus cerere de
chemare în judecată împotriva Cooperativei Agricole de Producție „Basarabia” (în continuare
- CAP „Basarabia”) cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin ocuparea terenurilor
agricole și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d. 5).

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, prin hotărârea din 27 noiembrie 2014 a
Judecătoriei Anenii Noi, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de CAP
„Basarabia” cu privire la rezilierea contractelor de arendă funciară încheiate între reclamanți
și CAP „Basarabia”, cu obligarea OCT Anenii Noi să efectueze radierea înregistrării din 22
iulie 2006 din Registrul Bunurilor Imobile a dreptului de arendă a CAP „Basarabia”.

Reclamanții, au afirmat că, după rezilierea contractelor de arendă funciară, CAP
„Basarabia” continuă ilegal să prelucreze terenurile acestora. Astfel, în anii 2015 și 2016,
CAP „Basarabia” a prelucrat și a strâns roadă de mere de pe un teren cu suprafața de 0,1039

ha, care aparține reclamantului Valentin Brînză, cauzându-i un prejudiciu în mărime de 3085,00 lei. Tot, în anii 2015 și 2016, CAP „Basarabia” a prelucrat și a strâns roadă de mere de pe un teren cu suprafața de 0,1558 ha, ce aparține reclamantului Vasile Brînză, prin ce i-a cauzat un prejudiciu în mărime de 4627,00 lei. De asemenea, în anii 2015 și 2016 CAP „Basarabia” pe terenul cu suprafața de 0,3904 ha, ce aparțin ambilor reclamanți a cultivat: în anul 2015 grâu, iar în anul 2016 a cultivat floarea soarelui, prin ce le-a cauzat un prejudiciu în mărime 7449,00 lei fiecare dintre ei.

Au susținut că, CAP „Basarabia” i-a pricinuit reclamantului Valentin Brînză un prejudiciu material în mărime de 10534,00 lei, iar reclamantului Vasile Brînză i-a pricinuit o pagubă în mărime de 12076,00 lei.

Reclamanții au solicitat încasarea de la CAP „Basarabia” în beneficiul lui Valentin Brînză paguba pricinuită prin ocuparea terenurilor agricole în mărime de 10534,00 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 611,00 lei, iar în folosul lui Vasile Brînză prejudiciul cauzat prin ocuparea ilegală a terenurilor agricole în mărime de 12076,00 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 560,00 lei.

Prin hotărârea din 01 august 2017 a Judecătorei Anenii Noi, sediul central, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 62, 66-67).

La 25 august 2017, avocatul Constantin Moțîpan în interesele lui Valentin Brînză și Vasile Brînză a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii contestate și emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii (f.d. 71).

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin decizia din 31 octombrie 2017, a respins apelul declarat de avocatul Constantin Moțîpan în interesele lui Valentin Brînză și Vasile Brînză, a menținut hotărârea din 01 august 2017 a Judecătorei Anenii Noi, sediul central (f.d. 82-88).

Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Valentin Brînză și Vasile Brînză a fost admis, s-a casat integral decizia din 31 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău (f.d. 104-111).

Prin decizia din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de avocatul Constantin Moțîpan în interesele lui Valentin Brînză și Vasile Brînză a fost respins și s-a menținut hotărârea din 01 august 2017 a Judecătorei Anenii Noi, sediul central (f.d. 130-137).

Instanțele ierarhic inferioare au conchis că, vinovăția CAP „Basarabia” privind ocuparea terenurilor agricole ce aparțin reclamanților, nu a fost demonstrată de către reclamanți, din care considerent nu poate fi încasat pretinsul prejudiciu material.

Instanțele de judecată au lăsat fără apreciere procesul-verbal eliberat de către Primăria satului Hîrbovăț, deoarece reieșind din conținutul acestuia în luna ianuarie 2017, se constată circumstanțe de fapt din anii 2015 și 2016, precum și faptul că CAP „Basarabia” ar fi însușit

toată roadă de pe terenurile agricole ce aparțin cu drept de proprietate reclamanților, care de fapt nici nu sunt identificate în natură locul de amplasare a acestora.

De asemenea, lipsa culpei intimatului CAP „Basarabia” privind utilizarea și cultivarea ilegală a terenurilor agricole ale reclamanților se probează prin acțiunile pârâtului întreprinse după rezilierea contractelor de arendă, or, la materialele cauzei pârâtul a prezentat, iar reclamanții au recunoscut faptul că, după rezilierea contractelor, CAP „Basarabia” a invitat reclamanții de a se prezenta la oficiu pentru întocmirea actului de predare-primire a bunurilor imobile, în legătură cu rezilierea contractelor, fapt confirmat prin scrisorile din data de 21 august 2015 și 24 februarie 2016, recepționate de către reclamanți, însă, ultimii nu s-au prezentat.

La 23 iulie 2018, Valentin Brînză și Vasile Brînză au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii din 01 august 2017 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul central și deciziei din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d.141-142).

În susținerea recursului declarat, recurenții au indicat că decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond sunt ilegale și neîntemeiate, pasibile de a fi anulate, având în vedere că instanțele de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și eronat și-au întemeiat soluțiile sale cu privire la respingerea acțiunii pe prevederile art. 1398 Cod civil.

Consideră recurenții că, art. 1398 Cod civil reglementează temeiurile și condițiile generale ale răspunderii delictuale, însă raporturile privind repararea pagubelor cauzate deținătorilor de terenuri sunt reglementate de art. 97 Cod funciar al RM.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 10 august 2018, Curtea Supremă de Justiție a expedit intimatului o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copieii respective (f.d. 147).

Prin referința depusă la 13 septembrie 2018 (f.d. 149-150), intimatul, în persoana președintelui CAP „Basarabia”, a solicitat declararea recursului depus de Valentin Brînză și Vasile Brînză ca inadmisibil, luând în considerare faptul că cererea de recurs nu conține careva argumente noi, ci este identică cererii de apel și cererii de apel depuse la 04 ianuarie 2018, asupra cărora instanțele de judecată s-au expus cu lux de amănunte.

Intimatul a remarcat că cererea de recurs întrunește condițiile prevăzute de art. 443 Cod de procedură civilă pentru a fi considerată inadmisibilă, deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă.

Verificând argumentele invocate de recurent în cererea de recurs, pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Valentin Brînză și Vasile Brînză este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5).

În conformitate cu art. 429 alin. (4) și (5) Cod de procedură civilă, nu pot fi atacate cu recurs:

- a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun niciunei căi de atac;
- b) hotărârile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art.374;
- c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.

Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

În speță, recursul este declarat împotriva deciziei din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, care poate fi atacată cu recurs și, respectiv, recursul declarat de Valentin Brînză și Vasile Brînză nu poate fi considerat inadmisibil în temeiul art. 433 lit. a¹) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În corespundere cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 6080 (f.d. 138), decizia din 15 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces la 25 mai 2018. Prin urmare, recursul declarat la data de 23 iulie 2018 se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost declarat de Valentin Brînză și Vasile Brînză, care sunt părți a procesului civil, astfel temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă nu are incidență.

Potrivit art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, completul relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate supra, completul conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate la art. 433 lit. a¹), b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor cu privire la încadrarea celor invocate în recurs în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2)-(4) Cod de procedură civilă, completul constată existența temeiului de inadmisibilitate stipulat la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă.

Conform art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Potrivit art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Conform art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter

devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În speță, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Iar, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, recurenții a reluat criticile formulate în fazele procesuale anterioare, asupra cărora instanța de apel și instanța de fond s-au pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanțele inferioare nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a conduce la modificarea soluției în prezenta cauză civilă.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile *Delcourt* contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și *Erfar-Avef* contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or, prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea *Trevisanato* contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul învederează că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea *Hansen* contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea *Nersesyan* contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din considerentele nominalizate și având în vedere faptul că instanța de apel și instanța de fond au examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și

aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor, argumentele principale ale recursului, care sunt similare argumentelor invocate în instanța de apel, au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordinea de apel, completul ajunge în mod unanim la concluzia de a considera recursul declarat de Valentin Brînză și Vasile Brînză inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Valentin Brînză și Vasile Brînză se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Svetlana Filincova

Judecători

Maria Ghervas

Luiza Gafton